Komission Päätös,

tehty 10 päivänä helmikuuta 1999,

sakkojen määräämisestä ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä ja neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 4 artiklan ja 7 artiklan 1 kohdan vastaisesti tehdystä kolmen keskittymän toteuttamisesta

(Asia N:o IV/M 969 — A.P. Møller)

(tiedoksiannettu numerolla K(1999) 247)

(Ainoastaan tanskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(1999/459/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon yritykeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 ([1]), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 1310/97 ([2]), ja erityisesti sen 14 artiklan 1 kohan 1 alakohdan ja 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan,

on antanut asianomaisille yrityksille mahdollisuuden esittää huomautuksensa komission väitteistä,

ottaa huomioon keskittymiä käsittelevän neuvoa-antavan komitean lausunnon ([3]),

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Asetuksen (ETY) N:o 4064/89, jäljempänä 'sulautuma-asetus', 4 artiklan mukaisesti ilmoitettua Cable & Wirelessin ja Maersk Datan ([4]) välistä keskittymää tutkittaessa ilmeni, että tanskalainen yritys A.P. Møller oli katsottava yhtymäksi laskettaessa liikevaihtoa sulautuma-asetuksen 5 artiklan mukaisesti ja että yhtymän yhteenlaskettu liikevaihto ylitti sulautuma-asetuksessa säädetyt raja-arvot. Tämän seurauksena A.P. Møller tutki aikaisemmat yrityskauppansa varmistuakseen siitä, oliki jollain niistä yhteisönlaajuista ulottuvuutta, minkä vuoksi sittä olisi pitänyt ilmoittaa komissiolle. A.P. Møller ilmoitti sitten seuraavat kolme yrityskauppaa: asiassa N:o IV/M 998 — Maersk DFDS Travel 4 päivänä marraskuuta 1997 tehty komission päätös, asiassa N:o IV/M.1005 — Maersk Data/Den Danske Bank — DM Data 15 päivänä tammikuuta 1998 tehty komission päätös ja asiassa N:o IV/M.1009 — Georg Fischer/DISA 10 päivänä maaliskuuta 1998 tehty komission päätös. Nämä kaikki keskittymät hyväksyttiin sulautuma-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla. Kaikissa kolmessa päätöksessä komissio totesi, että kaupoista oli sovittu ja ne oli toteutettu useita kuukausia ennen ilmoituksen tekemisiä ja että komission olisi sen vuoksi harkittava mahdollista sulautuma-asetuksen 14 artiklan soveltamista.

2. Näiden kolmen keskittymän osalta A.P. Møller ei noudattanut sulautuma-asetuksen 4 artiklan 1 kohtaa, jossa säädetään, että yhteisönlaajuisista keskittymistä on ilmoitettava komissiolle viikon kuluessa sopimuksen teosta tai julkisen osto- tai vaihtotarjouksen ilmoittamisesta tai määräysvallan tuovan osuuden hankinnasta A.P. Møller laiminlöi myös velvollisuuda, josta säädetään 7 artiklan 1 kodassa, jonka mukaan sulautuma-asetuksen soveltamisalaan kuuluvaa keskittymää ei saa toteuttaa ennen kuin siitä on tehty ilmoitus eikä ensimmäisten kolmen viikon kuluessa ilmoituksen tekemisestä ([5]).

3. A.P. Møllerille lähetettiin 12 päivänä lokakuuta 1998 sulautuma-asetuksen 18 artiklan mukainen väitetiedoksianto, jotta se voisi vastata komission esittämiin väitteisiin ennen 14 artiklan mukaisen päätöksen mahdollista tekemistä.

4. A.P. Møller vastasi väitetiedoksiantoon 21 päivänä lokakuuta 1998 pyytämättä suullista kuulemista.

5. Tämä päätös koskee kaikkia kilpailusääntöjen rikkomisia, jotka koskevat sitä, että edellä mainituista kolmesta yrityskaupasta ei tehty ilmoituksia ja ne toteutettiin laittomasti.

([1]) EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1; oikaistu versio EYVL L 257, 21.9.1990, s. 13.
([2]) EYVL L 180, 9.7.1997, s. 1.
([3]) EYVL C …, 16.7.1999.
([4]) Asia N:o IV/M.951 — Cable & Wireless&Maersk Data — Nautec, 10 päivänä heinäkuuta 1997 tehty komission päätös (EYVL C 235, 2.8.1997, s. 4).
([5]) Koska kaupat toteutettiin ennen 30 päivänä kesäkuuta 1997 annetun asetuksen (EY) N:o 1310/97 voimaantuloa, tässä viitataan asetuksen (ETY) N:o 4064/89 7 artiklan 1 kohdan sanamuotoon sellaisena kuin se oli ennen 1 päivää maaliskuuta 1998.

I. TAUSTA

6. A.P.Møller on Tanskan suurin yksityinen yritys, joka harjoittaa maailmanlaajuista toimintaa merenkulun, öljynporauksen ja maanpäällisen teollisuuden alalla. Yhtymän maailmanlaajuinen liikevaihto on noin […] (*) miljoonaa euroa ja sen yhteisön alueelta kertynyt liikevaihto on noin […] (*) miljoonaa euroa ([6]). A.P. Møller -yhtymä muodostuu kahdesta pääyrityksestä, Akieselskabet Dampskibsselskabet Svendborgista, jäljempänä 'Svendborg', ja Dampskibsselskabet af 1912:sta, jäljempänä '1912', jotka on noteerattu Kööpenhaminan arvopaperipörssissä. Maersk Mc-Kinney, Møller ja useat muut yksityiset säätiöt omistavat yhteensä yli 50 prosenttia Svendborgin ja 1912:n osakkeista ja loput osakkeista ovat jakanntuneet laajalle. Svendborg ja 1912 omistavat kumpikin noin puolet kaikkien A.P. Møller -yhtymään kuuluvien yritysten osakkeista.

7. Maersk Data A/S, joka kuuluu tanskalaiseen A.P. Møller -yhtymään, ja Cable & Wireless plc ilmoittivat 3 päivänä kesäkuuta 1997 suunnitellusta keskittymästä sulautuma-asetuksen 4 artiklan mukaisesti ([7]). Ilmoituksessa esitettiin, että Maersk Data katsottiin osaksi A.P. Møller -yhtymää laskettaessa yhtymän liikevaihtoa. Tämän jälkeen A.P. Møller kuitenkin otti yhteyttä komissioon asettaen kyseenalaiseksi, että se muodostaa sulautuma-asetuksessa tarkoitetun yhtymän. Se perusteli kantaansa pääasiassa sillä, että Tanskan lain mukaan A.P. Møllerin ei ollut koskaan täytynyt laatia koko yhtymää koskevaa konsernitilinpäätöstä. Käytettävissä olevien tietojen perustella komissio katsoi kuitenkin, että A.P. Møller muodostaa sulautuma-asetuksessa tarkoitetun yhtymän. A.P. Møller hyväksyi komission kannan ([8])ja teke ilmoituksen kolmesta edellä mainitusta sulautumasta.

8. Koska A.P. Møller on hyväksynyt komission kannan, jonka mukaan A.P. Møller muodostaa sulautuma-asetuksen mukaisesti yhtymän, ei tässä arvioinnissa tarvitse käsitellä tarkemmin A.P. Møller -yhtymän yhtiörakennetta.

II. RIKKOMINEN

9. Seuraavista kolmesta yrityskaupasta ei ollut ilmoitettu sulautuma-asetuksen 4 artiklan 1 kohdan ja 7 artiklan 1 kohdan mukaisesti: asiassa Maersk DFDS Travel sopimus tehtiin 8 päivänä tammikuuta 1997 (ja se tuli voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997). Komissiolle tiedotettiin sen olemassaolosta 11 päivänä heinäkuuta 1997 ja siitä tehtiin ilmoitus komissiolle 6 päivänä lokakuuta 1997. Asiassa Maersk Data/Den Danske Bank sopimus tehtiin 16 päivänä huhtikuuta 1997 (ja se tuli voimaan 15 päivänä huhtikuuta 1997). Komissiolle tiedotettiin sen olemassaolosta 4 päivänä elokuuta 1997 ja siitä tehtiin ilmoitus komissiolle 1 päivänä joulukuuta 1997. Asiassa Georg Fischer/Disa sopimus tehtiin 2 päivänä lokakuuta 1995 (ja se tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 1996). Komissiolle tiedotettiin sen olemassaolosta 12 päivänä syyskuuta 1997 ja siitä tehtiin ilmoitus komissiolle 9 päivänä helmikuuta 1998.

III. SAKKOJEN MÄÄRÄÄMINEN

10. Sulautuma-asetuksen 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan komissio voi päätöksellään määrätä 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetuille henkilöille taikka yrityksille tai yritysten yhteenliittymille vähintään 1 000 ja enintään 50 000 euron sakon, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta eivät ilmoita keskittymää 4 artiklan mukaisesti. Lisäksi 14 artiklan 2 kohdan b alakohdassa säädetään, että komissio voi päätöksellään määrätä asianomaisille henkilöille tai yrityksille sakon, joka on enintään 10 prosenttia keskittymään osallistuvien yritysten kokonaisliikevaihdosta, jos nämä tahallaan tai tuottamuksesta toteuttavat keskittymän 7 artiklan 1 kohdan vastaisesti. Komissio voi siten määrätä sakkoja molemmista rikkomisita sulautuma-asetuksen 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti.

11. Sulautuma-asetuksen 14 artiklan 3 kohdan mukaan komission on otettava sakon suuruutta määrättäessä huomioon rikkomisen luonne ja sen vakavuus. Komissio ottaa lisäksi huomioon rikkomisen keston ja mahdolliset raskauttavat tai lieventävät asianhaarat (katso jäljempänä).

Rikkomisten luonne

12. Tässä tapauksessa toteutettujen rikkomisten luonne kuvaillaan edellä. A.P. Møller ei ilmoittanut komissiolle kolmesta yhteisönlaajuisesta keskittymästä 4 artiklan 1 kohdassa säädetyssä määräajassa ja toteutti ne noudattamatta 7 artiklan 1 kohdan säännöksiä. Komissio katsoo, että näihin säännöksiin liittyvät periaatteet ovat sinällään eritäin tärkeitä ja että niiden rikkominen heikentää yrityskeskittymien valvontaa koskevien säännösten tehokkuutta. Nimenomainen velvollisuus ilmoittaa ennakolta sulautuma-asetuksen soveltamisalaan kuuluvista keskittymistä mahdollistaa sen, että komissio voi estää yrityksiä

(*) Luottamuksellisten tietojen paljastamisen estämiseksi on päätöksen tätä toisintoa toimituksellisesti muutettu merkiten muutetut kohdat hakasulkeilla ja tähdellä.

([6]) Liikevaihto on laskettu asetuksen (ETY) N:o 4064/89 5 artiklan 1 kohdan ja liikevaihdon laskemisesta yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 mukaan annetun komission tiedonannon (EYVL C 66, 2.3.1998, s. 25) mukaisesti. Siinä määrin kuin lukuihin sisältyy 1.1.1999 edeltävältä ajalta kertynyttä liikevaihtoa, laskennassa on käytetty perustana keskimääräistä ecu-vaihtokurssia ja sen jälkeen luvut on muutettu euroiksi (1 ECU = 1 EUR).

([7]) Katso alaviite 4.

([8]) Hengeler Mueller Wirtzin A.P. Møllerin puolesta 16 päivänä heinäkuuta 1997 lähettämä kirje sekä A.P. Møllerin 22 päivänä lokakuuta 1997 ja 22 päivänä heinäkuuta 1998 lähettämät kirjeet ja A.P. Møller vastaus väitetiedoksiantoon.

toteuttamasta keskittymää ennen kuin se on tehnyt asiasta lopullisen päätöksen. Näin voidaan välttää peruuttamattomat ja pysyvät haittavaikutukset kilpailulle.

Rikkomisten vakavuus

13. Vaikuttaa siltä, että ilmoitusten myöhäiseen tekemisen ja yrityskauppojen laittoman toteuttamisen tarkoituksena ei ollut kiertää komission valvontaa sellaisten yrityskauppojen toteuttamiseksi, joita ei olisi hyväksytty sulautuma-asetuksen mukaisesti.

14. A.P. Møller käyttäytymisen määrittelemiseksi on otettava huomioon, että se on erittäin suuri eurooppalainen yritys, jolla on merkittävää toimintaa Euroopassa ja joko on aikaisemmin ollut erityisten asiantuntijoiden avustuksella osallisena kilpailuasioissa sekä kantelijana että kantelun kohteen. A.P. Møller on jäsen varustamoyhdistyksessä, jolla on toimisto Brysselissä ja joka tarjoaa neuvontaa asiakkailleen. A.P. Møllerillä on myös oma oikeudellinen osasto pääkonttorisaan Kööpenhaminassa. Sen vuoksi voidaan olettaa, että A.P. Møller on tietoinen yhteisön lainsäädännöstä, mukaan lukien yrityskeskittymien valvonnasta, ja jopa tuntee sen hyvin, ja että se ilmiselvästi pystyy saamaan oikeudellista neuvontaa saadakseen selville, tai ainakin harkitakseen, onko sen yhtiörakenne sellainen, että jotkin sen toimenpiteistä katsotaan ilmoitusvelvollisuuden alaisiksi keskittymiksi. Lisäksi sulautuma-asetuksessa ja komission tiedonannossa ([9]) määritelllään selvästi, kuinka yhtymän käsitettä tulkitaan. Tämän vuoksi on kohtuullista odottaa, että A.P. Møller olisi osoittanut parempaa oikeudellisten vaatimusten tuntemista ja noudattamista.

15. Vastauksessaan väitetiedoksiantoon ja koko hallinnollisen menettelyn ajan A.P. Møller on väittänyt rikkomisen syynä olleen sen, että A.P. Mølleriä ja sen tytäryhtiöitä ei Tanskan lain mukaan ole koskaan pidetty eikä vieläkään pidetä yhtiöoikeudellisesti, verotusoikeudellisesti tai muulta kannalta yhtymänä, jonka on laadittava konsernitilinpäätös. Tätä perustelua ei kuitenkaan voida ottaa huomioon yhteisön oikeuden perusperiaatteiden vuoksi, joihin kuuluvat muun muassa yhteisön asetusten suora soveltaminen kaikissa jäsenvaltiossa ja yhteisön oikeuden ensisijaisuus.

16. Huomioon ottaen edellä esitetty, A.P. Møller ei ole osoittanut, että laiminlyönti olisi johtunut pelkästään virheestä tai tietämättömyydestä. Edellä esitetyt seikat viittaavat päinvastoin siihen, että A.P. Mølleriin käyttäytymistä voidaan luonnehtia tietoiseksi laiminlyönniksi. Vastauksessaan A.P. Møller ei kiistänyt komission kantaa.

Rikkomisen kesto

17. Kuten edellä esitetystä ilmenee, keskittymien luvattoman toteuttamisen osalta rikkominen kesti kauan. On myös huomattava, että sen jälkeen kun komissiolle oli tiedotettu yrityskaupoista, kesti vielä kauan ennen kuin A.P. Møller ilmoitti niistä. Komissio myöntää, että CO-lomakkeen vaatimukset täyttävän ilmoituksen tekemiseen on annettava riittävästi aikaa, yleisesti ollaan sitä mieltä, että rikkomisen syyllistyneiden yritysten velvollisuus on oikaista tilanne mahdollisimman nopeasti. Vastauksessaan väitetiedoksiantoon A.P. Møller totesi, että ilmoitukseen tarvittavien tietojen kerääminen oli erittäin vaikeaa ja aikaavievää. Komissio on kuitenkin sitä mieltä, että ilmoituksen tekeminen kesti A.P. Mølleriltä kauemmin kuin mitä kohtuullisesti voitiin odottaa. Koska tämä on ensimmäinen päätös, jossa käsitellään tätä seikkaa, komissio ei rikkomisen pituutta laskiessaan ota huomioon aikaa, joka ilmoitusten tekemiseen kului siitä hetkestä, kun komissiolle tiedotettiin kaupoista.

18. Komissio katsoo, että edellä esitetyistä syistä rikkomisen olisi tässä asiassa katsottava alkaneen päivästä, jolloin yrityskaupat toteutettiin sulautuma-asetuksen 7 artiklan 1 kohdan vastaisesti, ja päättyneen päivänä, jolloin A.P. Møller tiedotti tästä komissiolle ensimmäisen kerran ([10]).

19. Tämän perustella rikkominen on kestänyt kyseisissä kolmessa asiassa seuraavasti: asia N:o IV/M.998 — Maersk DFDS Travel: kuusi kuukautta; asia N:o IV/M.1005 — Maersk Data/Den Danske Bank — DM Data: kolme kuukautta; asia N:o IV/M.1009 — Georg Fischer/DISA: 20 kuukautta. Komissio laskee 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti määrättävät sakot yhteenlasketun 29 kuukauden perustella. Kuluttajille aiheutuvien kielteisten vaikutusten riski kasvaa rikkomisen keston myötä. Tässä asiassa rikkomisen kestoaika oli merkittävä, ja sen vuoksi komissio katsoo, että kesto on otettava huomioon laskettaessa sakkoja.

20. Kuten edellä esitetystä ilmenee, ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä ja toimenpiteiden toteuttamisesta ilman komission lupaa muodostuva rikkominen oli kestoltaan kaikissa kolmessa tapauksessa merkittävää.

Lieventävät asianhaarat

21. Komissio tunnustaa seuraavat lieventävät asianhaarat.

— A.P. Møller on tunnustanut rikkomisen.

([9]) Komission tiedonanto liikevaihdon laskemisesta yrityskeskittymien valvonnasta annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 mukaan, (EYVL C 66, 2.3.1998, s. 25).

([10]) Katso myös asiassa N:o IV/M.920 — SAMSUNG/AST 18 päivänä helmikuuta 1998 tehty komission päätös.

— Miinkään asioista ei liittynyt kilpailuoikeudellisia ongelmia eikä niillä ole vahingollisia kilpailulle.

— Kun vahvistettiin, että A.P. Møller loi katsottava yhtymäksi käsiteltäessä ilmoitusta asiassa Cable & Wireless/Maersk Data — Nautec, A.P. Møller ilmoitti itse komissiolle jättäneensä ilmoittamatta moita yrityskauppoja; komissio ei ollut tätä ennen havainnut rikkomista. A.P. Møller teki myöhemmin ilmoitukset kaikista kolmesta yrityskaupasta.

— Rikkomiset tapahtuivat samaan aikaan sen rikkomisen kanssa jota Samsung-päätös koski, eli sellaisena ajankohtana, jolloin komissio ei ollut vielä tehnyt yhtään päätöstä sulautuma-asetuksen 14 artiklan nojalla. Tätä seikkaa pidettiin lieventävänä asianhaarana Samsung-päätöksessä, ja sama on tilanne tässä asiassa.

Päätelmä

22. Kommissio katsoo, että A.P. Møllerille on määrättävä sakkoja erityisesti sen ajanjakson pituuden vuoksi, jona keskittymistä ei ollut ilmoitettu ja jonka aikana ne toteutettiin ilman komission hyväksyntä, ja koska A.P. Møllerin kaltaisen monikansallisen yhtiön tapauksessa kyseessä on selvästi vakava velvollisuuksien laiminlyönti, jota ei voida jättää ottamatta huomioon. Komission velvollisuutena on vaalia perusperiaatetta, jonka mukaan yrityksiä on estettävä toteuttamasta sellaisia sulautuma-asetuksen soveltamisalaan kuuluvia sulautumia, joista ei ole ilmoitettu asianmukaisesti, ja komission on sen vuoksi käytettävä neuvoston sille tällä alalla myöntämää toimivaltaa. Tämän vuoksi komission mielestä on tarpeen määrätä A.P. Møllerille sakkoja sulautuma-asetuksen 14 artiklan mukaisesti.

IV. **SAKKOJEN SUURUUS**

23. Edellä esitetyn perustella ja ottaen huomioon asiaan liittyvät olosuhteet komissio katsoo, että rikkomisista ratkaisemiseksi ja niiden uusimisen estämiseksi on määrättävä sakkoa

— 15 000 EUR jokaisesta yrityskaupasta (toisin sanoen yhteensä 45 000 EUR kaikista komeasta yrityskaupasta) 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan rikkomisen osalta, ja

— 6 000 EUR kuukaudelta kultakin kuudelta, kolmelta ja 20 kuukaudelta (toisin sanoen yhteensä 174 000 EUR kaikkien kolmen yrityskaupan yhteenlaskettu 29 kuukaudelta) 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan rikkomisen osalta,

jolloin kaikkien kolmen yrityskaupan yhteenlaskettu sakko on 219 000 EUR.

24. Komission 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla määräämien sakkojen välinen suhde on asiamukainen huomioon ottaen asian erityiset olosuhteet eikä vaikuta ennakolta mahdollisten tulevien 14 artiklan soveltamisalaan kuuluviin asioihin.

25. Tämän asian erityiset olosuhteet huomioon ottaen on 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla määrättävät sakot laskettava kuukausien lukumäärän perusteella eikä vaikuta ennakolta mahdollisten tulevien 14 artiklan soveltamisalaan kuuluviin asioihin.

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

1. Määrätään A.P. Møllerille asetuksen (ETY) N:o 4064/89 14 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla sakkoa yhteensä 45 000 EUR, koska se ei ilmoittanut kolmea keskittymää mainitun asetuksen 4 artiklan mukaisesti.

2. Määrätään A.P. Møllerille asetuksen (ETY) N:o 4064/89 14 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla sakkoa yhteensä 174 000 EUR, koska se toteutti kolme keskittymää mainitun asetuksen 7 artiklan 1 kohdan vastaisesti.

2 artikla

Edellä 1 artiklassa tarkoitetut sakot on maksettava kolmen kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksi antamisesta Euroopan yhteisöjen komission pankkitilille 310-093300-43, Banque Bruxelles-Lambert, Agence européenne, Rondpoint Schuman 5, B-1040 Bryssel.

Tämän määräajan päätyttyä sakoista on ilman eri toimenpiteitä maksettava korkoa, joka perustuu siihen korkoon, jota Euroopan keskuspankki sovelsi liiketoimissaan euroissa sen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona tämä päätös on tehty, ja jota on korotettu 3,5 prosenttiyksiköllä.

3 artikla

Tämä päätös on osoitettu seuraavalle:

A.P. Møller
Esplanaden 50
DK-1098 Kööpenhamina

Tehty Brysselissä 10 päivänä helmikuuta 1999.

Komission puolesta
Karel VAN MIERT
Komission jäsen